

"راهنمای اقدامات پیشگیرانه و ارتقا آمادگی در فصول پائیز و زمستان"

مقدمه:

با توجه به فرارسیدن فصل پائیز و زمستان و تغییرات محسوس آب و هوایی، فراوانی وقوع مخاطرات طبیعی به ویژه بارش های سیل آسا، کولاک، طوفان و صاعقه در مناطق مختلف کشور اجتناب ناپذیر است. در همین راستا و با استناد به "دستوالعمل اقدامات پیشگیرانه و آمادگی فصول پائیز و زمستان" (بخشنامه شماره ۱۳۳۲۱۳ مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۲۲ سازمان مدیریت بحران کشور)، راهنمای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت اقدامات پیشگیرانه و اجرای برنامه های آمادگی در فصول پائیز و زمستان تدوین و ابلاغ می گردد.

حیطه شمول:

دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی به عنوان واحدهای متولی حفظ و ارتقا سلامت در سطح استانی و شهرستانی و مرکز اورژانس استان تهران مشمول راهنمای مذکور می باشند.

اقدامات پیشگیرانه و برنامه های ارتقا آمادگی:

- ✓ مشارکت فعال در جلسات ستاد استانی و شهرستانی مدیریت بحران به منظور تقویت هماهنگی و بررسی فصول مشترک همکاری فی مابین، تبادل اطلاعات، ظرفیتهای و منابع موجود با سازمانهای همکار و پشتیبان (از قبیل پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا، جمعیت هلال احمر، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای، ادارات آب و فاضلاب و سوخت و...)
- ✓ مشارکت فعال در جلسات کمیسیون ایمنی راه با حضور اعضای کمیسیون در سطح استانی جهت هماهنگی های لازم با سازمانهای دخیل و رفع مشکلات بین سازمانی
- ✓ برگزاری جلسات اضطراری شورای سیاست گذاری سلامت در حوادث و سوانح/کارگروه سلامت در حوادث دانشگاه/دانشکده در مراکز عملیات اضطراری (EOC) و همچنین تشکیل جلسات کمیته بحران در بیمارستان-ها و واحدهای بهداشتی به منظور برنامه ریزی، هماهنگی درون و برون سازمانی و نظارت بر اجرای برنامه ها مطابق الزامات اعلام شده طی این بخشنامه
- ✓ تعامل کامل با نیروهای نظامی و انتظامی و ارگان های دخیل در امر امداد و نجات و فوریت های پزشکی جهت آمادگی و اقدام برای امداد رسانی در مخاطرات احتمالی.
- ✓ هماهنگی مراکز هدایت عملیات دانشگاه/دانشکده/مرکز اورژانس استان تهران (EOC) با استانداری/فرمانداری-ها و مراکز نظامی، هلال احمر و سایر سازمان های همکار در خصوص در اختیار قرار دادن ظرفیت های سازمان ها از قبیل شناورها، وسایل نقلیه کمک دار، دستگاه پمپ کف کش و خودروهای تخلیه فاضلاب (در مناطق دچار آب گرفتگی) و سایر وسایل نقلیه جهت انتقال بیماران و مصدومین و تامین تجهیزات و اقلام دارویی در شرایط اضطراری

- ✓ هماهنگی با استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و آبفای روستایی و شهری و شرکتهای پخش و پالایش فراورده‌های نفتی جهت تامین سوخت و آب زیرساختهای بهداشتی و درمان و ناوگان آمبولانس، توزیع کلر، پرکلرین و آهک، کلرسنجی و گندزدایی آب و همچنین آموزش به خانوارها در خصوص عدم استفاده از آب غیر سالم و...
- ✓ بررسی وضعیت واحدهای بهداشتی بر اساس آخرین نتایج ارزیابی خطر جهت حصول اطمینان از تداوم خدمات آنها در مواجهه با حوادث احتمالی
- ✓ بررسی وضعیت بیمارستان‌ها و مراکز درمانی تحت پوشش دانشگاه/دانشکده بر اساس آخرین نتایج ارزیابی اعتباربخشی در حوزه مدیریت خطر و نتایج ارزیابی ایمنی با ابزار HSI، جهت حصول اطمینان از آمادگی آنها در پذیرش بیماران و مصدومین ناشی از حوادث ترافیکی و زمستانی و پاسخ به انتظارات و نیازمندی‌های مراجعین در صورت رخداد حوادث احتمالی
- ✓ اطمینان از ذخیره‌سازی مناسب آب و سوخت در مراکز درمانی و بیمارستانها، واحدهای بهداشتی، پایگاههای اورژانس و سایر واحدهای ارائه دهنده خدمات سلامت به میزان حداقل ۷۲ ساعت جهت تداوم خدمت رسانی در مخاطرات محتمل در فصل سرما.
- ✓ هماهنگی با سازمان مسوول در خصوص خودروهای سوخت رسان سیار خصوصاً در استانهای سیل خیز جهت استفاده مراکز بهداشتی و درمانی و پایگاههای اورژانس
- ✓ اطمینان از تامین سیستم برق رسانی بیمارستان‌ها و سایر مراکز و پیش‌بینی مسیرهای جایگزین از مسیرهای متعدد برق شهری و یا ژنراتور و ارزیابی سیستم UPS جهت پیش‌گیری از اختلال در تامین برق و ارائه خدمات خصوصاً در بخش‌های ویژه، اتاق‌های عمل و سایر بخش‌های حیاتی
- ✓ اتخاذ تمهیدات حفاظتی و مراقبت از تجهیزات در معرض خطر آبرفتگی زیرساختهای بهداشتی و درمانی خصوصاً بیمارستان‌ها و مراکز درمانی که عموماً در طبقات زیرین و همکف ساختمان‌ها مستقر شده است (بخش‌های تاسیسات، تصویربرداری‌ها، آزمایشگاه‌ها، ژنراتور برق و...)
- ✓ شناسایی و آمادگی جهت بهره‌برداری از ظرفیت فضاهای عمومی از قبیل اماکن عمومی، مجتمع‌های بین‌راهی، مهمانسراها، مکانهای ورزشی و گردشگری، به منظور افزایش ظرفیت ارایه خدمات بهداشتی و درمانی به آسیب دیدگان احتمالی
- ✓ اطمینان از وضعیت مناسب سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، واحدهای بهداشتی، پایگاههای اورژانس و آمبولانسها و سایر زیرساختهای سلامت
- ✓ اطمینان از آمادگی کلیه منابع مراکز پایگاههای اورژانس و آمبولانس‌های پایگاه اورژانس، آمبولانس‌های رزرو، اتوبوس آمبولانس، اورژانس هوایی، دریایی و ریلی جهت ارائه خدمات
- ✓ بررسی و آماده‌سازی تجهیزات و ماشین‌آلات و ناوگان آمبولانسی خصوصاً آمبولانس‌های 4WD موجود در مراکز و تجهیزات فنی زمستانی آمبولانس‌ها شامل: زنجیر چرخ، ضد یخ، وسایل گرمایشی و... و همچنین آموزش و تمرین بهره‌برداری از تجهیزات مذکور برای ارائه پاسخ مناسب به حوادث احتمالی بویژه سیل و آب‌گرفتگی معابر و محورهای مواصلاتی.

- ✓ بررسی تجهیزات فنی آمبولانس‌ها از قبیل: برف‌پاک‌کن، لاستیک‌های خودرو، وضعیت آلام و آژیر آمبولانس-ها، سیستم گرمایش در کابین بیمار و...
- ✓ بررسی و پیش‌بینی وضعیت استقرار آمبولانس‌ها (حتی آمبولانس‌های شهری)، به گونه‌ای که در معرض دید مسافری و عابرین علی‌الخصوص در زمان‌های پیک تردد باشند.
- ✓ برنامه‌ریزی جهت امکان استفاده از خودروهای دو محوری در دانشگاه/دانشکده/مرکز اورژانس استان تهران
- ✓ برنامه‌ریزی جهت استقرار منظم و مستمر تیم‌های امدادی اورژانس پیش‌بیمارستانی خصوصاً تیم‌های امدادی در پایگاه‌های جاده‌ای و تیم‌های درمانی و بهداشتی واحد‌های بهداشتی در مناطق با ریسک بالا جهت خدمت‌رسانی در شرایط اضطراری
- ✓ تدابیر لازم جهت دپوی مواد غذایی، دارویی، وسایل گرمایشی و تجهیزات مناسب در پایگاه‌های اورژانس و واحدهای بهداشتی مستقر در مناطق سیل‌خیز و گردنه‌های برف‌گیر و ماطق صعب‌العبور به طوریکه پایگاه اورژانس یا واحد بهداشتی بتواند به عنوان سرپناه مورد استفاده در راه ماندگان احتمالی قرارگیرد. (لازم به ذکر است در این مورد مذاکرات لازم جهت استفاده از توان سازمان محترم امداد و نجات هلال احمر و استفاده از توانمندی‌های موجود صورت پذیرد.)
- ✓ اتخاذ تمهیدات لازم در مراکز اورژانس و کلیه مراکز بهداشتی و درمانی و بیمارستان‌ها در خصوص پیشگیری از غافلگیری و آبرگفتگی مراکز (بطور مثال زه‌کشی و لایروبی مسیرهای تخلیه آب‌های سطحی، پیش‌بینی استفاده از کیسه‌شن برای محافظت در مقابل آب، بررسی و بازسازی مسیرهای تخلیه آب ناشی از سیل به فاضلاب شهری و یا چاه‌های عمیق و...)
- ✓ پیش‌بینی و ذخیره‌سازی دارو و اقلام و تجهیزات حیاتی و ضروری مورد نیاز مردم در انبارهای استراتژیک و انبارهای حوزه غذا و دارو و سوله‌های بحران دانشگاه‌ها
- ✓ اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از یخ‌زدگی داروها و سرد شدن سرم‌های مصرفی موجود در انبارها، آمبولانس‌ها و پایگاه‌های اورژانس، واحدهای بهداشت و مراکز درمانی
- ✓ بررسی وضعیت دپوی مناسب تجهیزات و دارو در بخش‌های اورژانس، بخش‌های ویژه و اتاق عمل‌های بیمارستان و رفع نقایص احتمالی
- ✓ اطمینان از تامین یخچال دارویی، ماشین یخچال دار و وجود وسایل نقلیه جهت حمل اقلام دارویی به مناطق متاثر
- ✓ اطمینان از ایجاد مکان‌های ایمن پخش خون پشتیبان، آموزش گروه‌های در دسترس "داوطلب اهدای خون" و "گروه‌های داوطلب خدمت"، شناسایی مکان‌های خونگیری مناسب و امن با ظرفیت استقرار سریع تیم سیار خونگیری،
- ✓ اطمینان از ذخیره‌سازی مناسب (ذخیره خون کافی برای حداقل ۵ روز در هر پایگاه انتقال خون) و تامین اقلام استراتژیک ضروری (شامل کیت و کیسه خون)، وجود سامانه‌های سیار اهدای خون آماده بهره‌برداری و استقرار "بانک‌های خون پیش‌بیمارستانی"

- ✓ برنامه ریزی جهت ترابری خون و فرآورده خون در قالب شبکه ملی خون رسانی با تامین ناوگان زنجیره سرما از استان های معین به مراکز انتقال خون و مستقیماً به بانک خون بیمارستانی و بیمارستان های سیار
- ✓ اطمینان از برقراری خدمات روتین آزمایشگاهی (با اولویت خدمات ضروری به مادران باردار، گروه های پر خطر و نوزادان) و استمرار ارائه خدمات آزمایشگاهی در شبکه های تخصصی ارائه خدمت (آزمایشگاه های سل، اچ آی وی و آنفلوانزا)
- ✓ پیش بینی و تدارک برگزاری نشست های خبری با اصحاب رسانه در جهت آشنایی بیشتر مردم با خدمات حوزه سلامت و بالا رفتن سطح آگاهی عمومی در خصوص پیشگیری از حوادث
- ✓ آموزش و اطلاع رسانی به عموم جامعه و اقدامات لازم در خصوص رعایت مقررات ایمنی و پیشگیری از بروز حوادثی از قبیل: خفگی با گاز منواکسید کربن، ملزومات سفرهای بین شهری با خودروهای شخصی، نکات حائز اهمیت در جلوگیری از تصادف عابرین با وسایط نقلیه، نحوه امداد خواهی صحیح از اورژانس ۱۱۵ و ... از طریق استفاده از ظرفیت صداوسیما و سایر رسانه های اجتماعی
- ✓ تاکید بر اجرای برنامه آموزش و ارزیابی خانوارها در حوادث خصوصاً سیلابها توسط حوزه بهداشت دانشگاه در قالب برنامه دارت
- ✓ برنامه ریزی و برگزاری تمرین با سناریو وقوع سیل، ازدحام مصدومین در مراکز درمانی و خروج ۲۵ درصد آمبولانس ها، با در نظر گرفتن نحوه فعال سازی سامانه فرماندهی حادثه، مدیریت مصدومین، ایمنی و امنیت، و ...
- ✓ مشارکت فعال در تمرین و مانور استانی طرح زمستانه به صورت میدانی که میبایست توسط استانداری ها اجرایی شود.
- ✓ پیگیری وضعیت بیمه مراکز و تاسیسات مهم در معرض خطر و ترویج بیمه حوادث
- ✓ رصد و پایش لحظه به لحظه تغییرات شرایط جوی، توجه به هشدارهای ارسالی از طرف مرکز هدایت عملیات وزارت (EOC) و سازمان های پیشگر به صورت مداوم و صدور هشدارها و اختاریه های لازم به واحدهای تحت پوشش از طریق EOC دانشگاه/دانشکده/مرکز اورژانس استان تهران
- ✓ فعالیت کامل و شبانه روزی مراکز هدایت عملیات (EOC) دانشگاه/دانشکده/مرکز اورژانس استان تهران با حضور نمایندگان معاونت ها و سازمان های همکار تا پایان شرایط اضطراری (در این مراکز حضور تمام وقت یک نفر به عنوان کارشناس الزامی است).
- ✓ ارتباط مداوم مدیران بیمارستان ها و روسای شبکه ها با EOC دانشگاه و گزارش سریع و به موقع هرگونه آسیب به این مراکز
- ✓ ارتباط مستمر EOC دانشگاه/دانشکده/مرکز اورژانس استان تهران با مرکز هدایت عملیات وزارت (EOC) و ارسال گزارشات روزانه مرتبط با حوادث جوی و آلودگی هوا و .. طبق فرمت ارسالی.
- ✓ رصد مستمر بیماران بستری در بیمارستان ها و اعزام به و بین مراکز با هماهنگی مرکز مدیریت مراقبت های درمانی MCMC

- ✓ همکاری فرمانده حادثه دانشگاه با فرمانده میدان و عملیات در سطح استان و شهرستان بر اساس نوع حادثه و منطقه آن.
- ✓ برنامه ریزی مناسب در خصوص آماده باش و فراخوان نیروهای خارج از شیفت جهت مقابله با شرایط بحرانی مرتبط با برف و سرما
- ✓ برنامه ریزی و ساماندهی مناسب برای فعالیت های تیم های داوطلب اعزامی اعم از پزشکان، اعضای هیات علمی، دستیاران و...
- ✓ تدوین برنامه کشیک نیروها و تیم های تخصصی در مراکز درمانی، واحدهای بهداشتی، اورژانس پیش-بیمارستانی و انتقال خون و... جهت اطمینان از تداوم خدمت رسانی در شرایط اضطراری
- ✓ اتخاذ تمهیدات و تصمیمات لازم به منظور امداد رسانی و ارائه خدمات سلامت به افراد آسیب دیده و در راه مانده در مسیرها و جاده های سطح کشور در صورت رخداد حوادث و مخاطرات طبیعی احتمالی.
- ✓ تعامل و ارتباط مستمر سخنگو دانشگاه/دانشکده (مطابق چارت NRF) با سخنگوی مدیریت بحران استان جهت به اعلام اخبار مربوط به تصمیمات ستادهای استانی و شهرستانی و پاسخگویی به موقع به رسانه و مطبوعات، ارائه آمار و اعلام وضعیت مصدومین و اقدامات دانشگاه/دانشکده در حفظ سلامت آسیب دیدگان و افراد متاثر از حادثه احتمالی و ارائه آمار و اطلاعات صحیح و به موقع به جامعه به منظور مدیریت شایعات